

IZ PERSONALNOG ARHIVA ZASLUŽNIH MUZEALACA: VANDA LADOVIĆ

JOZEFINA DAUTBEGOVIĆ □ Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb

IM 45/46, 2014./2015.
IZ DOKUMENTACIJSKIH FONDOVA MDC-a
FROM MDC'S DOCUMENTATION HOLDINGS

sl.1. Rad na terenu, Kaptol; Vanda Ladović s kolegicom Nadom Premerl, srpanj 1979. Fotodokumentacija MDC-a.

sl.2. Vanda Ladović, oko 1956. Fotodokumentacija MDC-a.

Za Personalni arhiv zaslužnih muzealaca Muzejskoga dokumentacijskog centra danas 25. travnja 2002., razgovaramo s gđom Vandom Ladović u njezinu domu.

JOZEFINA DAUTBEGOVIĆ: Gđo Ladović, kada biste nam se sami predstavljali, što biste nam prvo ispričali, biste li počeli od djetinjstva?

VANDA LADOVIĆ: Ne bih mnogo govorila o djetinjstvu, mislim da to nije najvažnije. Djetinjstvo mi je bilo lijepo, veselo i sretno sve do dvadesetih. A to ćemo preskočiti. Kad sam završila gimnaziju pošla sam na fakultet, i to na arhitekturu jer je moja najbolja prijateljica željela arhitekturu, pa sam htjela i ja. Ne, pardon! Prvo sam htjela studirati kemiju! U 8. razredu gimnazije me profesorica kemije tako oduševila da sam se prijavila na kemiju. To je bila godina 1948., kad se nije tako lako dolazilo na fakultet koji ste željeli. Uglavnom, mene su odbili i preporučili mi brodogradnju, strojarstvo na brodogradnji. Bila sam očajna. Međutim, čudne se stvari događaju. Nakon dva-tri mjeseca bez problema sam uspjela upisati arhitekturu. I - bilo je divno, ja sam s prijateljicom bila dvije godine na arhitekturi. Onda su mi počele jako stradavati oči, dioptrija je postajala sve veća i jača, a, osim toga, činilo mi se da od mene genijalnog

sl.3. S otvorenja izložbe "Portreti Zagrepčana u 19. stoljeću" (gostovanje u Sarajevu), 1971. Autorica izložbe Vanda Ladović
Fotodokumentacija: Muzej grada Zagreba

sl.4. Vanda Ladović s kolegama na izletu u Austriji, 1980.
Fotodokumentacija MDC-a.

sl.5. S kolegicama Nadom Premerl, Željkom Kolveshi i kolegom Slavkom Šterkom iz Muzeja grada Zagreba na izletu u Veneciji (prva s desne strane), 1988.
Fotodokumentacija MDC-a.

sl.6. Kolektiv Muzeja grada Zagreba s profesorom dr. Grgom Gamulinom na izletu u Padovi (druga s lijeve strane), rujan/ listopad, 1983.
Fotodokumentacija MDC-a.

arhitekta nikada neće biti. A činilo mi se ludo da baš život završim u nekom birou crtajući tuđe projekte. I prešla sam na povijest umjetnosti. Ondje su mi priznali neke ispite, kod prof. Mohorovičića sam imala nešto već položeno, uglavnom, da ne duljim, završila sam povijest umjetnosti. To je tada bila dvopredmetna grupa - povijest umjetnosti i opća povijest.

Kad je 1957. sve to bilo gotovo i kad sam bila pred kraj diplome, došla sam u Muzej grada Zagreba kao honorarna službenica i tamo sam ostala cijeli radni vijek, do umirovljenja 1992. Što da vam kažem, bilo mi je lijepo. Jako sam voljela taj posao, zbilja sam ga voljela dušom. Volim Zagreb, ja sam rođena Zagrepčanka. Ispočetka sam radila sve. Kad sam došla u Muzej direktor je bio dr. Buntak, radili su dr. Dobronić i prof. Korać koji je bio zadužen za NOB, imali smo tajnika i čistačicu. I gotovo. Tako sam ja počela. Dali su mi prvo zagrebačku hemeroteku, ali je onda trebalo raditi sve. Trebalo je pomagati kod izložbi, trebalo je organizirati i obavljati vodstva - imali smo mnoštvo posjetitelja - svi treći razredi osnovnih škola Zagreba i šire okolice morali su doći u Muzej da nauče povijest grada. Dakle, posla je bilo mnogo, ali, velim, bilo je lijepo. Dr. Buntak i dr. Dobronić su me zbilja naučili abecedu muzejskog posla i onda sam poslije prešla na fototeku koja je bila ogromna i nesređena. Svakim se danom popunjavala jer je jedna od zadaća Muzeja bilo snimati Zagreb: što se ruši, što se gradi, što se mijenja - tako da imamo tu sliku. A bilo je i vrlo mnogo starih fotografija, npr. prof. Standla, dakle iz sredine 19. st. I onda sam to stvarno zdušno radila, sredila. Danas bi to bilo jako primitivno, znate. Ali ja sam se izvrsno snalazila. To je bilo onda kad sam počela - bilo je oko 20 000 fotografija, s godinama je to raslo, ali ja sam se tako dobro snalazila da ste me mogli usred noći pitati "imate li u fototeci to i to?", a ja bih rekla da imam ili da nemam. I tako da su ljudi - studenti, arhitekti, profesori - tražili fotografije i njima se koristili. Tada sam mnogo surađivala s televizijom i filmom - nije se mogao snimati nikakav film u Zagrebu ili nešto slično, a da se ne bi došlo k nama. Imamo fotografije iz doba prije Drugoga svjetskog rata, za vrijeme rata, nakon rata, fotografije ljudi. One su pravo blago, to je stvarno jedna banka podataka o životu grada od sredine 19. st. do danas.

J. D.: Kažete da vas je dr. Lelja Dobronić naučila abecedu muzejskog posla. Kada biste vi sad nekom studentu ili mladom kustosu prenosili tu abecedu, kako bi ona zapravo glasila, na čemu biste inzistirali, što je najvažnije?

V. L.: Osim ljubavi za posao, najvažnije je naučiti osnovne stvari. Jer mi smo na fakultetu lijepo naučili mnoge stvari, prof. Gamulin je održavao divna predavanja, išli smo gledati muzeje po svijetu itd. Ali to meni nije mnogo značilo u mom poslu. Jest za onaj osjećaj da prepoznaš sliku, da znaš da nešto vrijedi ili ne vrijedi, ali ne za dnevni muzejski posao. Nitko me nije učio inventirati. Imali smo nekakav kolegij, ali nisam znala ni kako izgleda inventarna knjiga niti što je inventarna kartica, nisam znala tipkati na pisaćem stroju - sve je to trebalo naučiti od nekoga tko to zna.

J. D.: Kakve su tada bile teškoće, što je bilo najteže? S kakvim ste se problemima susretali?

V. L.: Novac, novac... Mi smo bili entuzijasti, znate. Stvarno smo marljivo radili, ali nije bilo jednostavno. Danas je

sl.7. Izložba "50 godina Zagrebačkog kvarteta", 14.4.1969 - 30.4.1969.
Konceptcija izložbe: Vanda Ladović, Nada Premerl

Oblikovanje izložbe i plakata: Joža Ladović
Fotodokumentacija: Muzej grada Zagreba

sl.8. Stalni postav Muzeja grada Zagreba, 1977.

Fotodokumentacija: Muzej grada Zagreba

mного bolja situacija, pa ja vidim što se posljednjih godina napravilo od našeg muzeja. Kad smo mi počeli, kad sam ja došla, bio je stari postav Muzeja od 1949., pa je onda to zastarjelo i sad je trebalo napraviti novi postav. Ali s čim? Nema novca! Onda smo uređivali sobu po sobu. Moj je suprug radio na Radničkom sveučilištu. On je inače povjesničar umjetnosti, ali je tamo predavao. I njegovi učenici koji su tamo išli u radničku gimnaziju nama su zabavljali konstrukciju vitrina u Muzeju. Kupili smo samo materijal i stakla. Nitko od njih nije dobio ni dinara, nego

sl.9. Otvorenje izložbe "Slike Zagreba u 19. stoljeću"

Fotodokumentacija: Muzej grada Zagreba

hvalu i flašu pive. I tako smo polako radili godinu po godinu. Jednu sobu, drugu sobu, pa se stalo jer nije bilo novca. Onda smo dobili nekakve novce od Grada, bili smo presretni, idemo dalje. I tako smo to radili oko deset godina i bili smo jedan od najboljih muzeja u gradu i u Hrvatskoj. Prvi smo imali legende na tri jezika, a imali smo i diaprojeksije. Uopće, Muzej je bio moderan. Danas se kaže da je bio *puristički*. Danas je muzeologija otišla svojim tijekom, mislim, razvila se u drugom smjeru, ali mi smo onda stvarno bili najbolji i 1980-ih smo za to dobili nagradu *Ritter Vitezović*. To smatram svojim velikim uspjehom i uspjehom mog supruga koji je bio likovni suradnik - naravno, isto bez dinara! Ja sam radila koncepciju postava, ali, naravno, prema uputama dr. Buntaka koji je tada pisao povijest Zagreba i davao mi podatke. Nisam se morala upuštati u proučavanje arhiva i svega jer je to bilo već napisano. Samo sam iz njegova opširnog materijala trebala uzeti ono što se može predstaviti u Muzeju, što se može ilustrirati predmetima kako bi se dobila kontinuirana slika razvoja grada od antike - pa došli smo do kraja 19. st.

J. D.: Tako široko... Kažete da niste morali kopati po arhivima - dovoljno je bilo da uzmete bilješke. Ali, svejedno, kad vi uzmete raditi taj posao, opet je na vama kako izraditi koncepciju. Vi ste odlučivali što uzeti.

V. L.: Što uzeti od tog materijala, naravno, uz konzultaciju s dr. Buntakom. Dr. Dobronić onda više nije bilo u Muzeju. Uz konzultacije s kolegicom Premerl - onaj društveni dio je ona radila, kolegica Szabo je radila jedan dio povijesti. No to, priznajem, nije bio timski rad u današnjem smislu. Mi onda, ne želim biti neskromna - ali ja sam bila glavna, ali uvijek sam ih molila - dajte, pomognite, što mislite, hoćemo li ovo ovako, hoćemo li ono onako - ali na meni je bila odluka. I odgovornost.

J. D.: Kako je primljen taj vaš drugi postav?

V. L.: Odlično! Svi su ga dobro prihvatili. Baš je gđa Munk, koju stvarno smatram muzealkom *par excellence*, bila oduševljena. Rekla je da tako nešto u našim uvjetima s tim, velim, to je sve bilo napravljeno bez novaca, znate. Koliko god smo mogli... Ali mislim da je bilo dobro. Postoji fotodokumentacija u Muzeju. I onda je s vremenom i to postalo zastarjelo. I onda, naravno, Muzej se sad proširio, ne. Nakon te adaptacije i proširenja Muzeja na Opatičku 22, prišlo se novom postavu. Ja tu više nisam sudjelovala, već sam bila u mirovini i samo sam malo ovako konzultantski; neke dijelove su me zamolili da napravim, ali nisam. Ja se divim kolegama i čestitam im.

J. D.: A koliko su se oni u tome ipak oslanjali na vaš (stari) postav?

V. L.: Osnovna koncepcija je uvijek ista, zar ne? Osnovno je pokazati povijest grada na svim njegovim područjima - od politike do kulture, uključujući ekonomiju, društveni život - sve. Dakle, koncepcija se ne mijenja, samo se postavlja pitanje kako to pokazati. Danas se o svakom predmetu jako puno govori. Mi smo imali premalo mjesta i nismo mogli o svakom predmetu napraviti priču. Izabrali smo ono za što smo mislili da je najvažnije, najbitnije, što najbolje ilustrira određeno razdoblje. Mislim da je bilo dobro.

sl.10. Izložba "Zagreb nekad i danas",
gostovanje u restoranu SOUR-a Rade Končar,
Zagreb. Autorica izložbe: Vanda Ladović
Fotodokumentacija: Muzej grada Zagreba

sl.11. Izložba "Zagreb nekad i danas",
gostovanje u pothodniku Glavnog kolodvora,
Zagreb.

Autorica izložbe: Vanda Ladović
Fotodokumentacija: Muzej grada Zagreba

J. D.: Koga biste od vaših profesora s fakulteta istaknuli kao čovjeka koji je na vas najviše utjecao?

V. L.: Prof. Prelog u svakom slučaju. Ma svi su bili dobri, ali utjecaj, recimo, na moj budući posao - ne. Prof. Gamulin je uvijek govorio: *Kud ideš u muzej tamo ćeš se zakopati, hodi pa istražuj nešto, pa piši, pa istražuj djela slikara, što ćeš raditi u muzeju?* On je imao takvu ideju, znate. A, evo, ja sam se odlučila za muzej i nisam se nikada pokajala.

J. D.: Jeste li putovali i išli na stručne ekskurzije dok ste radili?

V. L.: Da, bilo je mnogo kolektivnih putovanja s muzealcima i s Društvom povjesničara umjetnosti, a sama sam bila 1972. ili 1973. u ljetnoj školi u Engleskoj. To je isto išlo po nekakvoj vezi. Prvo je počela kolegica Dubavka Mladinov, pa je onda sljedeće godine preporučila mislim kolegu Staničića, onda je dalje išlo i onda su preporučili mene i tako smo besplatno, samo smo si trebali platiti put, bili mjesec dana u Engleskoj u toj ljetnoj školi. Prošli smo cijelu južnu Englesku, njihove dvorce, imali smo predavanja, predavao nam je, primjerice, prof. Ferstner. Bilo je fantastično.

J. D.: Može li se reći da ste tamo mogli nešto naučiti?

V. L.: Da, moglo se komparirati ono što radimo mi i što rade oni, u postavu, recimo. I mogu vam reći da oni nisu bili, ne znam kako je danas, ali onda to nisu bili nikakvi moderni postavi, znate. Isto tako, kad smo jedanput bili u muzeju u Frankfurtu - to je isto bilo 1970-ih godina - znam da sam bila ponosna i da sam svojim kolegicama govorila: *Gledajte, pa naš je muzej pet puta ljepši nego taj njihov.* Muzej je bio baš starinski, znate, ono - 19. st., velike vitrine, sve natrpano unutra, nepregledno. Danas je to sasvim drukčije. Danas su ovi moji kolege dosta i naučili hodajući po Europi.

J. D.: Smatrate li taj postav koji ste radili svojim najvećim uspjehom ili ima još nešto što biste istaknuli?

V. L.: U muzeološkom je smislu postav svakako moj najveći uspjeh. Istaknula bih i sređivanje fototeke koju sam predala u jednome izvrsnom stanju. Ne znam kako je danas, deset godina je prošlo, ona se sigurno upeterostručila. Je li to danas već sve otišlo na kompjuter, vjerojatno je. Ja onda nisam imala ništa, imala sam samo kartice, koji put i rukom pisane i tako...

J. D.: Da li je bilo nekih fotografija koje je tek trebalo otkrivati, atribuirati?

V. L.: Da, da jako puno. Služila sam se literaturom, intuicijom, pitanjima, suradnjom - Odlazila bih u Muzej za umjetnost i obrt pitati što oni misle i kako oni rade. Bilo je dosta literature, posebno njemačke. Snalazili smo se. Bilo je i dubioza, naravno, niste mogli znati baš sve. Ali onda se čovjek izvješti. Čim sam vidjela fotografiju, pogotovo ako je bila nekakva obiteljska, pogledala bih kostime i odmah znala iz kojeg je vremena. Ne mora uvijek pisati ni tko je fotograf, ali, to je to vrijeme, to bi mogao biti..., a gledaj onaj stup tamo iza njega - pa to je Stand! I tako je to išlo.

J. D.: Je li vaš muzej surađivao s drugim muzejima, jeste li gostovali s izložbama u inozemstvu?

V. L.: Nije bilo suradnje u smislu razmjene izložbi s inozemstvom, ali je postojala unutar SFRJ - išli smo u Beograd i u Sarajevo, a i u Karlovac i Sisak. Iz Beograda i Sarajeva muzealci su dolazila k nama sa svojim izložbama, to je bilo recipročno.

To je bila dobra suradnja.

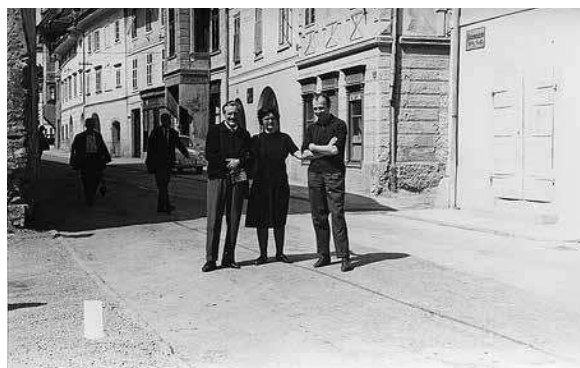
J. D.: Koje su to bile izložbe?

V. L.: Moja izložba *Portreti Zagrepčana u 19. st.* - je bila u Beogradu i u Sarajevu, u Karlovcu i u Sisku. Zatim izložba *Zaboravljena lica Zagreba* u povodu akcije SOS za baštinu. Ja sam uz pomoć starih razglednica i fotografija pokazala kako je Zagreb izgledao nekad. Onda smo kolegica Premerl i ja imale izložbu *Zagrebački grafičari 19. i 20. st.*, isto u Muzeju grada Sarajeva, ne znam sad dalje napamet - možda ćemo morati pogledati malo u bilješke.

sl.12. Kostimirana zabava djelatnika Muzeja grada Zagreba.

sl.13. Vanda Ladović, Joža Ladović i dr.sc. Franjo Buntak, Škofja Loka
Fotodokumentacija: Muzej grada Zagreba

sl.14. Vanda Ladović u uredu s kolegicom Nadom Premerl.
Fotodokumentacija: Muzej grada Zagreba

J. D.: Jeste li tada radili individualno ili timski?

V. L.: Ispočetka nije bio timski, ali poslije smo kolegica Premerl i ja izvanredno surađivale. Mi smo onda ostale dvije kustosice, dr. Dobronić je otišla iz Muzeja, a kolegica Nada je došla. Divno smo se složile. Nije bilo samo kolegijalno već pravo prijateljstvo i puno, puno izložbi smo radile zajedno, čak smo i mnogo tekstova napisale zajedno tako da su me znali upitati: *Čuj, što je tvoje, a što Nadino?* Mi smo rekle - pa, svejedno je!

J. D.: Koje bi bile vaše preporuke budućim muzealcima?

V. L.: Teško je danas iz moje perspektive govoriti, znate. Danas je sve to sasvim drukčije. Ja još uvijek mislim da je najvažnija ljubav prema poslu.

J. D.: Odete li koji put u Muzej?

V. L.: Išla sam dosta, a sad nekako sve rjeđe. Zovu me, ne mogu reći da me ne zovu, ali, ne znam... Kad su izložbe ili kakva događanja uvijek idem, apsolutno. Nađem se s kolegicama na kavi. Nisam prekinula veze s njima, uvijek su jako ljubazni, a, znate, deset godina je prošlo...

J. D.: Javljate li se nekim tekstovima, pišete li štogod?

V. L.: Više ne. Zalijenila sam se. Nešto sam - koji put su me zvale kolegice koje ne znaju njemački, pa je bilo nekih tekstova koje je trebalo prevesti, pa sam im to malo prevela.

sl.15.-17. Vanda Ladović u svome domu ispunjava upitnik za Personalni arhiv zaslužnih muzealaca MDC-a.

Snimila Jozefina Dautbegović, 25. travnja 2002.

Fotodokumentacija MDC-a.

J. D.: Htjela sam razgovarati s vama i o nekoj zanimljivoj priči iz vašeg rada u Muzeju. Opišite mi neki događaj koji je bio na određeni način duhovit, zanimljiv, težak ili simpatičan, ako se možete sjetiti.

V. L.: Zaskočili ste me. Valjda je bilo takvih događaja, Sigurno je bilo.

J. D.: Možete li se sjetiti nekih preparatora i restauratora?

V. L.: Joj, da! Sad sam se sjetila nečega zgodnog. To je bilo jako davno, sada bi kolegica Premerl bolje znala koje je godine to bilo. Bila je 60. ili 70. godišnjica Muzeja. Htjeli smo napraviti veliku proslavu i sjetili smo se da bismo mi mogli napraviti licitare. U Muzeju postoje kalupi zagrebačkih licitara. I onda smo došli na ideju, ne znam više tko od nas, da mi sami u Muzeju pečemo licitarske kolače, Sad si možete zamisliti kako je to izgledalo. (Smijeh.) Prvo smo trebali te kalupe dati očistiti. Onda smo trebali nabaviti nekakve recepte, pa smo išli u Mariju Bisticu i pitali kako se peku licitari. No oni su radili licitare koji se ne jedu, a mi smo htjeli da to budu medenjaci. I onda, što da vam kažem, bilo je komično, ali veselo. Muzej je tada još bio samo u Opatičkoj 20. Dolje u prizemlju, gdje je danas ulazni dio bila je radionica, tada smo već imali jednog polustolara. U njegovoj je radionici bio obični *šparhet* na drva. I mi smo na tom *šparhetu* pekle licitare: tako da smo ih mijesile, dasku smo si donijele od kuće - i danima pekle licitare. To je bila senzacija. I onda je svaki posjetitelj dobio svoj licitar - gospođa je dobila srce, a gospodin bebun.

To vam je jedna priča, zapravo danas je to...smiješno.

J. D.: Možete li zamisliti današnje muzealce kako peku licitare?

V. L.: Ne, nikako. Čujte, danas, oni sjede uz kompjuter. A mi smo još onda, kolegica Nada i ja - bilo je bome vremena kad smo i stakla morale prati za izložbu jer smo imali samo jednu čistačicu koja nije stigla oprati sva stakla. Svi su dečki pomagali, dizali stakla i prali. Radili smo stvarno sve.

J. D.: Vidjela sam i neke fotografije s maskenbala.

V. L.: Aha! Taj je maskenbal organizirao Muzej za umjetnost i obrt. Onda smo se svi oduševili, naravno, to je bilo isto jako davno. I - tako. Bilo je zgodno. Posudili smo kostime s televizije jer smo tada s njima jako dobro surađivali, baš zbog moje fototeke - i lijepo su nam posudili kostime. I bilo je zgodno.

J. D.: Je li i vaš muzej organizirao nešto slično?

V. L.: Mi smo imali interni maskenbal sljedeće godine, ili godinu-dvije poslije. Ali to nije bilo tako glamurno, to je bilo u našoj dvorani, samo za nas. Ali bilo je veselo. Stvarno lijepo - rado se toga sjećam.

J. D.: Vidim da se s nostalgijom sjećate tih dana. A kako danas živite, čime se bavite?

V. L.: Ničim specijalno, draga kolegice. Domaćica sam, puno čitam, kad mi se pruži prilika odem na putovanje, malo se družimo s prijateljima. Dok nas zdravlje služi - ide.

J. D.: Vidim - i šivate.

V. L.: Da, šivam kad stignem. Znete što, sve manje stignem. Prije sam - sve smo prije mogli. Bože sveti! Kad se sjetim što smo sve radili u Muzeju, još nešto sam vam htjela o tome reći. Kod nas je godinama svirao Zagrebački kvartet. Oni nisu imali dvoranu za vježbanje, pa smo im mi prepustili svoju prostoriju za povremene izložbe na katu. Tamo su oni mogli svirati, a zauzvrat su održavali kod nas koncerte. Tako da je naš muzej bio stvarno jedno glazbeno kulturno žarište. Koncerti su održavani barem jedanput u mjesecu, a koji put i dvaput. Imali smo stalnu publiku, nakon koncerta smo se uvijek družili, bilo je... opet danas nezamislivo, znate.

J. D.: Kakav je osjećaj kad gledate današnji Muzej i publiku i usporedite to s ondašnjim Muzejom i publikom?

V. L.: Kako bih rekla, tada smo bili pristupačni. Upravo ta publika koja nam je dolazila - mi smo svi bili prijatelji, znate. Svi smo se poznavali. Pa kad je, recimo, bila 50. godišnjica Zagrebačkog kvarteta mi smo im napravili izložbu i jednu zakusku - to je bio događaj za grad. Danas Muzej ima veliku publiku. Ne znam, mislim da ti kontakti, što je normalno, ne mogu biti bliski. Muzej grada Zagreba danas je golema ustanova, vidite koliko ima izložbenog prostora, imaju sigurno jako puno vodstava i održavaju predavanja, organiziraju događanja. Možda imam krivo, ali nije to više ono. Nema više tako bliske veze s publikom.

J. D.: Kad je Lelja Dobronić govorila o vašem zajedničkom radu rekla je da su joj to najbolje provedene godine u Muzeju, da ste mnogo radili, da ste objavljivali svoje separate...

V. L.: Istina je. Imali smo mi i zbornik. To znate, postoji u vašem centru. Počeli smo kad je Muzej imao 50. godišnjicu osnutka - izašao je prvi zbornik i onda je bilo jako ambiciozno zamišljeno da će izlaziti svake dvije godine. Pa se onda to prolongiralo, pa je počeo izlaziti svake četiri godine, pa svakih pet - tako da je ukupno objavljeno osam svezaka u tih 60 godina. I - svi smo pisali unutra.

J. D.: Kako ste i za to našli vremena?

V. L.: Sve se tada stiglo, da. Ali nije bilo radnoga vremena. Mi uopće nismo, recimo, kad se radila izložba nije bilo pitanja hoćemo li ostati do dva u noći, hoćemo li ostati do jutra - nitko nije pitao. Ni pomoćno osoblje ni mi kustosi. Radilo se. A danas bude: tri sata - gotovo je, idemo doma! Subota je, pa nećemo valjda raditi u subotu! Ne znam za moj muzej - samo znam da se to događa. Mijenja se, sve se mijenja. Možda je bolje, a možda i nije.

J. D.: Hvala vam na razgovoru za Personalni arhiv zaslužnih muzealaca MDC-a.

V. L.: Molim.

Transkript: Vesna Bujan
Zagreb, 22. rujna 2014.

PERSONAL ARCHIVES OF MERITORIOUS MUSEUM PROFESSIONALS: VANDA LADOVIĆ

Vanda Ladović was born in Zagreb in 1929. She graduated from the Faculty of Humanities and Social Sciences in Zagreb in 1957, art history and history group. She spent the whole of her career in Zagreb City Museum, where she managed the museum's photographic collection, one of the most important collections in that institution, which at that time had 35,000 photographic prints, 5,000 picture postcards and 23,000 negatives. In addition to this task, she processed the collection of 19th century Zagreb portraits.

She created the museological concept for the permanent display of Zagreb City Museum, which presented the development of the area since prehistory. She produced nine exhibitions independently, including *Classicism in Zagreb*, 1958; *Zagreb Whilom and Now*, 1963; *Baroque Sculpting from the Church of St Mark*, 1967; *Forgotten Face of Zagreb*, 1975. In collaboration with others she put on about 17 more exhibitions, the most memorable of which were *The Fighting Path of the CPY in Zagreb, 1919-1959*; the commemorative exhibition *First Husbandry Exhibition in Zagreb, 1864-1964*; *Fifty Years of the Zagreb Quartet*, 1969; *Croatian National Revival*, 1985; *Old Zagreb Artisan Trades*, 1991; *Zagreb in the Works of Zagreb Printmakers 1900-1940*. She was one of the authors of one of the best photographic monographs, *Zagreb 1900*. She published well received articles in *News of Museum Professionals and Conservators* and in the journals *Man and Space* and *15 Days*. A great expert in her work, she performed outstandingly in the processing and presentation of museum material in her work, for which in 1992 she was given the Pavao Ritter Vitezović Lifetime Achievement Award of the Croatian Museum Association.